

เมืองซึ่งเป็นพื้นที่รวมของผู้คนและกิจกรรมอย่างหนาแน่น ไม่ว่าเขตเทศบาลต่างๆ กว่า 2 พันแห่ง กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา มีประชากรเกือบครึ่งหนึ่งของประเทศอาศัยอยู่และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยคาดว่าจะมีสัดส่วนประชากรร้อยละ 52 ของประเทศอาศัยอยู่ในเขตเมือง ภายในปี 2563 การคาดประมาณนี้ ยังไม่รวมถึงการเคลื่อนย้ายของประชากร ที่จะเกิดจากการเชื่อมโยงระบบโครงข่ายคมนาคมและการเปิดประชาคมอาเซียนในปลายปีนี้ ซึ่งจะทำให้ประชากรในเขตเมืองสูงกว่านี้อีกมาก โดยเฉพาะตามเมืองชายแดนและเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ การขยายตัวของเมืองที่ผ่านมาได้นำไปสู่ “ปรากฏการณ์เกาะความร้อน” ซึ่งทำให้เมืองมีอุณหภูมิสูงกว่าบริเวณรอบๆ ส่วนสิ่งปลูกสร้างที่เกิดขึ้นในลักษณะไม่เหมาะสม และการที่เมืองตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เสี่ยงภัยหรือขวางทางน้ำ ทำให้เมืองมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติรุนแรงมากขึ้น

ข้อเสนอต่อการพัฒนาเมือง

- 1) การปรับปรุงระบบแผนและผังเมือง ให้คำนึงถึงการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการเติบโตของเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีเงื่อนไขให้อื้อต่อการรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียว การออกแบบโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและกิจกรรมการพัฒนาเมืองอย่างเหมาะสม
- 2) การรวมกลุ่มของเมืองที่มีขนาดเล็กมาก ให้เกิดกิจกรรมและการใช้พื้นที่อย่างผสมผสาน มีโครงข่ายการเดินทางและขนส่งระหว่างเมือง รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการพัฒนาเมืองได้อย่างสอดคล้องกับภารกิจ
- 3) การวางแผนพัฒนาเมืองเฉพาะ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อันประกอบด้วยเมืองเศรษฐกิจชายแดน เมืองท่องเที่ยว เมืองอุตสาหกรรม รวมถึงเมืองที่มีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากเมืองเหล่านี้ล้วนมีแนวโน้มการขยายตัวสูง และจะสร้างผลกระทบสูงด้วยหากไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ
- 4) การเสริมสร้างศักยภาพของเมืองในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตั้งแต่การสร้างความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงของเมืองและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การวิเคราะห์ความเปราะบางของเมือง การจัดระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ การปรับปรุงระบบการเตือนภัยให้มีความแม่นยำและทันสมัย รวมถึงการเพิ่มช่องทางในการสื่อสารข้อมูลให้มีความหลากหลายและเข้าถึงทุกกลุ่มในเมือง
- 5) การจูงใจให้เกิดการลงทุนหรือลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งการเพิ่มแหล่งดูดซับคาร์บอนของเมือง โดยใช้กลไกคาร์บอนเครดิต ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนให้เมืองต่างๆ มีการดำเนินกิจกรรมในการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการของเสียและมลภาวะอย่างเหมาะสม
- 6) การเพิ่มสัดส่วนของงบประมาณแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ โดยการเพิ่มเงินอุดหนุน การปรับโครงสร้างทางภาษี การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ รวมทั้งการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มจากการจัดหาและจัดเก็บเอง โดยเปิดโอกาสในการพัฒนารายได้จากวิธีการต่างๆ

การบริหารจัดการเมืองให้มีการเติบโตอย่างเหมาะสมนั้น ต้องคำนึงถึงทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและความร่วมมือระหว่างเมือง นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วม (Co-benefit) ที่จะเกิดจากการพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อมุ่งให้เกิดการจัดการอย่างเป็นระบบและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง